

Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları

FEL 217 Deneycilik ve Uşçuluk

3. HAFTA:

Bilgi Sorunu ve Bilgi Türleri:

- Herhangibir şeyi bilebilir miyiz?
- Mümkünse, ne tür şeyleri bilebiliriz?
- Bunları nasıl bilebiliriz?

İnsan bilgiye sahip olma yeteneği olan bir varlıktır.

Ancak bilmek tam olarak ne demektir?

Bunun için üç koşul sıralanabilir.

1. A, P'ye inanmalı.
2. P doğru olmalı.
3. A, P'ye olan inancını gerekçelendirebilmeli. (yani kanıtlayabilmeli)

Bu doğrultuda temel ayırım, bilgi ve inanç arasında çizilmektedir.

Üçüncü koşul, ikna edici sebepleri ortaya koyma süreci olarak görünmektedir.

Episteme   X   Doxa

Asıl soru şudur: Bir şeyi kesin olarak bilebilir miyiz?

Söz konusa üç koşula ilişkin iki farklı yaklaşım vardır. bu üç koşulun yeterli olmadığı ve bu üç koşulun gerekli olmadığı yaklaşımlar.

Gettier örnekleri, bu üç koşulun yeterli olmadığını göstermeye dönüktür.

Gettier'in örnekleri ve ana iddiası üzerinde ayrıntılı olarak durulacaktır.

Diğer ana yaklaşım ise daha ilginç gibi görünmektedir, yani bu üç koşulun gerekli olmadığı iddiası.

Bunun için temel bilgi türlerini sınıflandırmak gerekir.

1. Nesnelerin (şeylerin) bilgisi

Doğrudan tanışık olma bilgisidir. Tanıdık bilgi ya da tanıyarak bilme

2. Yordam bilgisi.

Bir şeyin nasıl yapılacağına ilişkin bilgisidir. bisiklete binme, yürüme, yüzmeye vb.

3. Önermesel bilgi.

Yargılara ilişkin bilgisidir ki, gerekçelendirilmiş doğru inanç olarak bilgi tanımı, bu bilgi türüne ilişkindir.

Temel ayrım şu şekilde yapılabilir.

Betimleme yoluyla bilgi   X   Tanıma yoluyla bilgi

Peki tüm bilgi önermesel bilgiye indirgenebilir mi?

Örneğin iyi bir yüzücü hidrodinamik bilmiyor olabilir, genellikle de bilmez. Aynı zamanda bir fizikçi de yüzmeye bilmiyor olabilir. Yani hidrodinamik biliyor olmak otomatik olarak yordamsal bilgiyi de beraberinde getirmez. Yüzmeye bilmeyen bir fizikçinin bilinçsiz bir şekilde aslında yüzmeye bildiğini söylemek ne kadar mantıklı olur?

Kısacası hiç bir şekilde önermesel bilgiye sahip olmayan, gerektirmeyen becerilerimiz vardır.

Söz konusu bilgi türlerinin birbirlerine ne şekilde indirgenebileceği üzerine düşünün.

Burada hayvanların bilgi sorunu da gündeme gelmektedir. Hayvanlar hiçbir şey bilmiyorlar mı? Biz yine de bilgi üzerine yürüttüğümüz tartışmayı önermesel bilgi ile sınırlandıracağız ve bilgi dediğimizde önermesel bilgiyi kastediyor olacağız.

Gerekçelendirilmiş doğru inanç olarak bilginin konusu, önermesel yani yargıların bilgisidir ve aslında bilgi alanımızın çok sınırlı bir kısmını ilgilendirir. Kesinliğe konu olan teorik bilgi özellikle epistemoloji literatürünün konusu olmuştur, diğer bilgi türleri üzerine çok fazla düşünülmemiştir.